METSÄTALOUS

Purppuranahakkaa houkutellaan vesakontorjuntaan

Työlääseen vesakontorjuntaan saattaa olla tarjolla helpotusta. Metsäntutkimuslaitoksen mukaan purppuranahakkasienestä tehty liuos näyttää tepsivän etenkin koivuvesakkoa vastaan.

Lehtipuuvesakot ovat varsinainen riesa kuusen uudistusaloilla. Niistä on haittaa myös taajama-alueilla, missä ne tukkivat maisemia.

Vesakontorjunta raivauskalustolla on työlästä ja turhauttavaa, sillä vesat kasvavat raivauksen jälkeen takaisin entistä ärhäkämmin. Siksi vesakontorjuntaan on jo vuosia kehitelty biologista asetta. Nyt sellaisen löytyminen on entistä lähempänä.

”Hyvin saatavilla olevasta purppuranahakkasienestä valmistettu liuos on antanut hyviä tuloksia. Erityisesti koivun vesat ovat saaneet liuoskäsittelyssä kylmää kyytiä”, kertoo professori **Jarkko Hantula**.

Vetovastuu hankkeesta on jo siirtymässä tuotteen kaupalliselle valmistajalle. Hantula arvelee, että maastolevitysmenetelmän kehittämiseen ja lupien järjestämiseen saattaa kulua viitisen vuotta.

SUVI NIEMI

Tutkija Henna Vartiamäki katselee, kuinka koivunvesat ovat kasvaneet sähkölinjan alla Orivedellä. Purppuranahakasta toivotaan apua linjojen alusmetsän raivaukseen.

Purppuranahakka lahottaa vesakon

Purppuranahakka on hyvin tavallinen sieni ja sitä löytyy helposti metsiköistä, joissa on raivattu koivuvesakkoa. Sieni pystyy lahottamaan kannon, jolloin vesominen vaikeutuu tai loppuu kokonaan. Vaurioitumattomille lehtipuille tai havupuille sienestä ei ole haittaa.

Purppuranahakan käyttöä vesakontorjunnassa on tutkittu 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Tutkimusten tavoitteena on ollut löytää sieniyksilö, joka olisi riittävän tehokas vesakontorjunnassa ja jota voitaisiin käyttää suomalaisessa biologisessa vesakontorjuntavalmisteessa.

Se kohentaisi taimikoiden tilaa ja nostaisi metsätalouden kannattavuutta. Nykyisin perinteisiä raivaussahoja ja -koneita käyttämällä vesakontorjunnan vuosikustannukset nousevat useisiin kymmeniin miljooniin euroihin.

Sieni tehoaa etenkin koivuun

Purppuranahakka tehoaa erityisesti koivuun, mutta myös pihlajalla ja haavalla on saatu lupaavia tuloksia. Ulkomaisissa tutkimuksissa purppuranahakan teho on todettu monella muullakin lehtipuulajilla.

Vaikutus näkyy nopeammin suurissa kuin pienissä kannoissa. Keväällä tai alkukesästä tehty liuoskäsittely on syyskesän ja syksyn käsittelyä tehokkaampi.

Sienen leviäminen ottaa oman aikansa, joten torjunnan vaikutus ei näy heti käsittelyn jälkeen. Kantojen kuolleisuus lisääntyy ja vesat vähenevät lahotuksen etenemisestä riippuen parin kolmen vuoden ajan käsittelystä.

Tavallisesti kantoon kasvaa jopa yli puolen metrin korkuisia vesoja, ennen kun sienen vaikutus alkaa näkyä. Vaikutuksen nopeus ja teho riippuvat puulajista, käsiteltävien kantojen läpimitasta sekä käsittelyajankohdasta.

”Bioturvallisuuden kannalta on tärkeää, ettei tehokas risteymä pysty sellaisenaan leviämään luontoon. Tämä sienikanta ei sitä tee”, sanoo Hantula.

JARMO PALOKALLIO

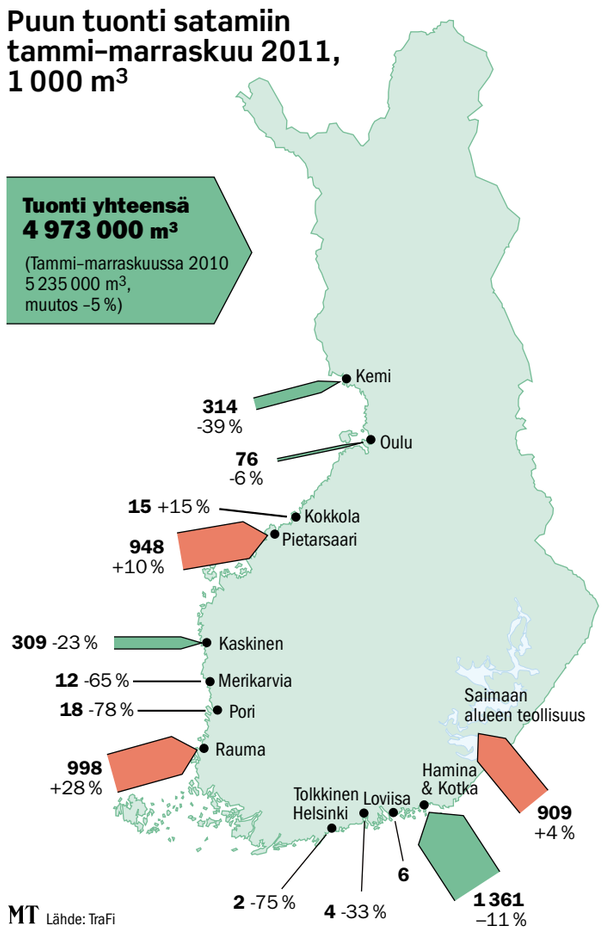

Puuntuonti satamiin väheni

Metsäyhtiöt toivat Suomen satamiin puuta tammi–marraskuussa liki 5 miljoonaa kuutiometriä.

Määrä on 5 prosenttia pienempi kuin viime vuonna vastaavalla jaksolla, ilmenee TraFin tilastoista.

Valtaosa tuontipuusta oli kuitupuuta ja haketta, joita laivattiin isoille sellu- ja paperitehtaille.

Pietarsaaren, Rauman, Kotkan ja Saimaan alueen tehtaat ottivat vastaan noin 85 prosenttia aluksilla maahan tulleesta puusta.

Viron hinta aleni

Viron valtion sellupuun tienvarsihinnat alenivat marraskuussa. Männyn ja koivun hinnat olivat noin 33 euroa kuutiometriltä, kun Suomessa maksettiin yksityismetsien hankintana samaan aikaan noin 30 euroa kuutiometrille, ilmenee Metsäntutkimuslaitoksen tilastoista.

Puukuituja tuotiin myös selluna. Stora Enson Oulun tehtaille tuli tammi–marraskuussa sellua 310 000 tonnia, Raumalle 43 000 tonnia ja Kotkaan noin 15 000 tonnia.

MT

VÄITÖS

Metsälaissa juututtu vanhoihin järjestelmiin

Suomessa ja Venäjällä kestäväsä metsätaloudessa on puutteita, jotka johtuvat vanhoihin järjestelmiin juuttumisesta, väittää tuore tutkimus.

Joulukuussa Turun yliopistossa väitellyt oikeustieteen lisensiaatti **Minna Pappila** tarkastelee väitöskirjassaan suomalaista ja venäläistä metsäsääntelyä kestävän metsätalouden näkökulmasta.

Hänen mukaansa metsänkäyttäjien omaehtoinen luonnon monimuotoisuuden suojelu tulee mahdollistaa ilman turhia rajoitteita.

”Eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen salliminen avohakkuisiin perustuvan tasarakenteisen metsänkasvatuksen ohella lisäisi metsien rakenteellista monimuotoisuutta sekä metsätalouden yleistä hyväksyttävyyttä”, Pappila kirjoittaa.

Minna Pappila

Väitöskirjassa painotetaan, että metsäsääntely on jatkuvan kehittämisen kohde, jossa ei enää voida lukkiutua vuosikymmeniksi yhteen metsänhoitomenetelmään, kuten Suomessa on tehty.

Tutkimuksen kohteena olivat metsälainsäädäntö sekä sertifiointi ja suojelusopimukset. Venäjän metsälaki sisälsi jo ennestään ekologista kestävyyttä tukevia vaatimuksia, ja lainsäädännön muutokset ovat viime aikoina keskittyneet metsäsektorin rakenteiden uudelleen järjestämiseen.

”Moni biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen tähtäävä säännös on kuitenkin liian byrokraattinen toimiakseen tehokkaasti, eikä metsänvuokraajia kannusteta oma-aloitteeseen suojeluun”, Pappila väittää.

Venäjällä sertifiointiin liittyy ongelmia

Metsäsertifiointi on 2000-luvulla levinnyt Venäjällä nopeasti, mikä aiheuttanut ongelmia sertifioinnin laadun valvonnassa. Tämän vuoksi Venäjältä puuta tuovien yhtiöiden on oltava tarkkana: Huonosti toteutettu sertifiointi ei takaa puuntuotannon kestävyyttä.

Tutkimuksen mukaan Venäjällä ei-valtiollinen sääntely on ollut osittain ristiriidassa lainsäädännön kanssa, mikä on pakottanut metsäyhtiöt tietyissä kohdin valitsemaan eri sääntelyiden välillä ja käymään neuvotteluja metsäviranomaisten kanssa, jotta sanktioilta on vältytty.

Suomessa ei vastaavaa tilannetta ole ollut, koska sertifiointi ja metsänhoidon suositukset eivät ole ristiriidassa lainsäädännön kanssa.

”Ristiriidassa ovat olleet vain lainsäädäntö ja tietyn metsänomistajajoukon käytännöt tai toiveet; metsälainsäädäntö ja sen tulkinnat ovat huomattavasti hankaloittaneet eri-ikäisrakenteisen metsän kasvattamista”, Pappila kirjoittaa.

Väitös peräänkuuluttaa ekologisen tutkimustiedon sekä moderniin ympäristöoikeuteen sisältyvien osallistumisoikeuksien parempaa sisällyttämistä osaksi metsälainsäädäntöä.

SUVI NIEMI

METSÄSTÄ LYHYESTI

Lusto luetteloi filmejä metsästä

Metsämuseo Lustossa on käynnistynyt hanke, jossa tutkitaan metsähistoriallisia filmejä. Kolmivuotisen hankkeen aikana Lustossa oleva noin 1 500 nimikkeen kokoelma luetteloidaan.

Lisäksi hankkeessa kartoitetaan metsäalan toimijoiden hallussa olevaa filmiaineistoa. Tarkoituksena on saada käsitys aineiston olemassaolosta ja auttaa säilyttämään sitä jälkipolville. Lusto toivoo tietoja organisaatioiden hallussa olevasta metsäaiheisesta aineistosta sekä merkittävistä ja kiinnostavista yksityiskokoelmista.

Lusto on sulkenut ovensa kolme viikkoa kestävän huoltotauon ajaksi. Museo avataan yleisölle jälleen 1.2. kello 10.

MTK:n Marttila vaatii puun suosimista julkisissa rakennuksissa

MTK:n puheenjohtajan **Juha Marttilan** mukaan mekaanista puunjalostusta on kehitettävä, jotta Suomen metsäteollisuus lähtee uuteen nousuun.

”Kilpailukyky tulee osaamisesta ja tuotteiden laadusta”, Marttila sanoo Puuinfon haastattelussa.

Ruotsissa sahataan puolet enemmän kuin meillä Suomessa, joka on tässä vertailussa korkeintaan eurooppalaisessa keskikastissa. Asia on MTK:lle tärkeä, sillä kantoraha tulee metsänomistajille tukista – kuitu- ja energiapuutuotteet ovat sivuvirtoja, arvioi Marttila.

”Nyt tarvitaan koko mekaanisen metsäteollisuuden uudenlaista huomioimista ja konkreettisia toimia puurakentamisen edistämiseksi”, Marttila vaatii.

Esimerkkinä hän mainitsee puurakentamisen suosimisen julkisissa hankinnoissa.

”Edellinen hallitus aloitti hyvän linjan puurakentamisen tukemiseksi, jota nykyhallitus ansiokkaasti jatkaa. Julkisissa hankinnoissa ja kaavoituksessa tulee suosia puuta rakentamisessa, kuten esimerkiksi Ranskassa tehdään”, ehdottaa Marttila.

Hänen mukaansa myös teollisuuden ja metsänomistajien kanssa on etsittävä järjestelmä, joka toisi sahatavaramarkkinoille pitkäjänteisyyttä ja vakautta. ”Olisi kaikkien etu, jos kantohintojen hintavaihtelu olisi vähäisempi kuin nykyisin”, hän sanoo.

Puu pärjää kilpailussa

Marttilan mukaan puu pärjää jo nyt kilpailussa muiden rakennusmateriaalien kanssa, mutta lainsäädännöllä puun käytön lisäämiseen saadaan vauhtia.

”Hinta ei voi olla ainoa kriteeri vähäpäästöistä rakentamista tavoiteltaessa, vaan on otettava huomioon myös energiatehokkuus ja kestävyys”, hän lisää. EU:n asettamat ilmastotavoitteet ja rakentamisen elinkaariajattelu suosivat puun käyttöä rakentamisessa.

Jos koko läntisessä Euroopassa päästäisiin Ranskan asettamaan 20 prosentin tavoitetasoon, avautuisi ”mielettömän isot markkinat” puun käytölle rakentamisessa, pohtii Marttila.

1970-luvun betonielementtitalojen peruskorjaus on suuri haaste niin teknisesti kuin materiaalien suhteen ja antaa myös puurakentamiselle mahdollisuuksia, Marttila muistuttaa.

Suomalaiset ovat olleet kehittämässä Aalto-yliopiston kautta betonielementtitalojen peruskorjaukseen soveltuvaa TES- (timberbased element system) järjestelmää, jossa puu on osoittautunut kilpailukykyiseksi materiaaliksi ja jossa kotimarkkinoilla on valtaisa kehittämisen mahdollisuus.

MARKKU VUORIKARI

Metsähallitus rakennutti puusta monitoimitalon ja tiedekeskuksen Rovaniemelle.

Kotimaisuutta arvostetaan

Marttilan mukaan vanhat ennakkoluulot puurakentamista kohtaan tulisi voittaa Suomessakin. ”Moni ajattelee, että puurakentamisella tarkoitetaan sitä, että rekalla tuodaan kakkosnelosta ja lautaa pihaan ja timpurit ryhtyvät töihin.”

”Moderni puurakentaminen on laatutietoista, pitkälle jalostettuja rakennusosia käyttävää teollista tuotantoa, jossa kuluttajan näkökulma on tullut keskeiseksi. Tämä näkyy muun muassa rakennusten äänieristyksen parantamisessa sekä energia- ja materiaalitehokkuuden yhdistämisessä kaunisiin asuinmiljöihin ja arkkitehtuuriin”, sanoo Marttila.

Kotimainen puu tekee rakennuksesta arvostettavan brändin, Marttila korostaa. ”Tämä nähdään vaikkapa uudessa musiikkitalossa, jossa puu nousee muiden materiaalien joukossa antamaan koko talolle ilmettä ja luonnetta.”

MT

Teema: Metsäverotus

METSÄ PLUS -teema ilmestyy 16.1.

MetsäPlus -teemanumerossa mm:
- Metsäverotuksen täyttöohjeet
- Myrskyn korjuu metsissä
- Puumarkkinat
- Sahojen tilanne

Soita 020 413 2321 ja varaa ilmoitustilaa!

Aineistopäivä 12.1.
Aineistot osoitteella:
ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi

Nyt jo 332 000 lukijaa!

MetsäPlus -teemanumeron painosmäärä on 106 000 kpl. Lehden saavat tilaajien lisäksi 20 000 suurinta metsätilaa Väli-Suomessa.

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti
332 000 lukijaa (KMT S10/K11)